

INFORMATIEBROCHURE

Master Stedenbouw & Ruimtelijke Planning - MaSRP - UGent

Inhoud

p.1	Master in Stedenbouw en Ruimtelijke Planning
p.3	Wetenschappelijke Basis
p.5	Kennisvelden
p.7	De Horizontale Metropool als leidmotief
p.9	Expertise in complexiteit
p.10-11	Jaar 1: Brede Lokale Basis
	Jaar 2: Internationaal Verbreden of Verdiepen
p.13	Studio's
p.14-15	Toelatingsvoorwaarden
p.17	Schakel- en voorbereidingsprogramma

Master in Stedenbouw en Ruimtelijke Planning

Ruimtelijke planning wordt wel eens omschreven als *de best denkbare wederkerige aanpassing van ruimte en samenleving, in dienst van die samenleving*. Wellicht is het beter om niet langer van één samenleving, maar van tal van samenlevingen te spreken, die rond specifieke interesses georganiseerd zijn en via fysieke en digitale netwerken bijeen worden gehouden. Daarmee kenmerkt een erg hoge mate van complexiteit vandaag de relatie tussen ruimte en samenleving.

In dat spanningsveld staat de stedenbouwkundige en ruimtelijk planner. Hij of zij gaat creatief om met ingewikkelde vraagstukken, tegengestelde belangen van diverse stake- en shareholders en in een stedelijke ruimte die zich hoe langer hoe moeilijker laat lezen en vormen. Binnen dit kluwen van maatschappelijke actoren en belangen zijn randvoorwaarden vaak onvolledig, tegenstrijdig, sterk onderling afhankelijk en snel veranderlijk. Toch moet de stedenbouwkundige hier een precies en geïnspireerd standpunt innemen. Hiervoor moet hij zich kunnen beroepen op wetenschappelijk inzicht, scherpe analyses, synthetisch vermogen en het nodige praktisch vernuft.

Het kernaccent van deze tweejarige opleiding bestaat er in om stedenbouwkundigen en ruimtelijke planners op te leiden als *reflective practitioners of practical scientist* in het veld, hetzij als ontwerper, onderzoeker, beleids- of zelfs opiniemaker. Daarbij ligt de focus op het detecteren en verklaren van processen die schuil gaan achter ruimtelijke structuren, een brede oriëntatie op ruimtelijke *governance*, en het gebruik van verschillende (onderzoeks-, planning- en ontwerp-) methoden om complexe opgaven tot maatschappelijk robuuste en veerkrachtige oplossingen om te buigen.

Dit vereist een kritisch-wetenschappelijke, methodische, communicatieve en creatieve ingesteldheid. Stedenbouw en ruimtelijke planning worden hierbij breed opgevat en strekken zich uit van het stadsproject en de stedenbouwkundige ingreep tot en met het (boven)regionaal en zelfs (inter)nationaal project. Het kennis- en vakgebied is dus zeer ruim. Bijgevolg zijn interdisciplinariteit en teamwerk sleutelwoorden voor de master, die een brede opleiding nastreeft, gericht op een integrerende benadering van de ruimte, die de verschillende schaal- en beleidsniveaus doorkruist en overschrijdt.

Wetenschappelijke basis

De opleiding Stedenbouw en Ruimtelijke Planning aan de UGent is een Academische Master. Dat betekent dat er een sterke nadruk ligt op wetenschappelijke onderbouwing. Voor een vak als de stedenbouw en de ruimtelijke planning houdt die wetenschappelijke onderbouw het midden tussen praktische wetenschap en reflectieve praktijk. Stedenbouw en planning bestaan niet enkel uit de toepassing van wetenschappelijk inzicht in de praktijk, maar ook uit de verwetenschappelijking van praktijkgerichte kennis. Deze inzichten kunnen enkel in dialoog met een actuele en concrete context kan worden ontwikkeld. De rijke expertise, die doorheen de jaren aan de UGent werd opgebouwd vanuit verschillende universitaire onderzoeksgroepen, wordt in de MaSRP actief ingezet om het trans-disciplinair karakter van het vakdomein te cultiveren. De structurele koppeling met het academisch onderzoek, dat aan verschillende vakgroepen wordt verricht, structureert de MaSRP. Hiermee willen wij toekomstige planners in staat stellen om deze brede kennisontwikkeling te bundelen in intelligente, wetenschappelijk onderbouwde en verbeeldende ontwikkelingsvoorstellen en planfiguren. De drie belangrijkste onderzoeksgroepen die de opleiding dragen, zijn:

(1) AMRP – vakgroep Civiele Techniek

Het onderzoek van de Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning richt zich vooral op het regionale schaalniveau. Hoofdthema's van onderzoek zijn ruimtelijk beleid en ruimtelijke conceptvorming – in het bijzonder met betrekking tot de open ruimte in Vlaanderen, tot de ruimtelijke economie, de water- en klimaatproblematiek en de mobiliteit. Nadruk wordt daarbij gelegd op aspecten van governance. Website: www.planning.ugent.be

(2) Labo S – vakgroep Architectuur & Stedenbouw

Dit labo voor stedenbouwonderzoek verricht zowel historisch-analytisch als ontwerpend onderzoek op het vlak van het stadsontwerp, de stedenbouw en het landschap, met toepassingen zowel in het buitengebied en in de verstedelijkende omgeving als in de kernsteden en historische stadscentra. Historisch-Culturele aspecten van de stad staan centraal. Website: www.architectuur.ugent.be/onderzoek/labos

(3) Landschapskunde – vakgroep Geografie

Deze onderzoeksgroep ontwikkelt het landschapsonderzoek met nadruk op de landschapstypologie en -chorologie; landschapsgenese en landschapsgeschiedenis met bijzondere aandacht voor Europa en het cultuurlandschap als erfgoed; landschapsarchitectuur en -design; landschapszorg in de internationale en Vlaamse context. Website: www.geoweb.ugent.be/landschapskunde

Daarnaast wordt een breedte aan expertise ingezet om multidisciplinaire expertise van het vak te staven. Deze komt o.a. vanuit de rechten, politicologie, sociologie, geografie, etc.

Kennisvelden

Zoals het overzicht van de verschillende onderzoeksgroepen al aantoon, zijn stedenbouw en ruimtelijke planning geen homogene wetenschappelijke disciplines. Het zijn kennisvelden en complexe maatschappelijke praktijken die steunen op zeer diverse en heterogene kennisdisciplines. De student in de stedenbouw en de ruimtelijke planning moet daarom niet alleen geïntroduceerd worden in de afzonderlijke kennisdisciplines, maar moet ook de complexiteit van de praktijk van de stedenbouw en de ruimtelijke planning ervaren en zien hoezeer verschillende kennisdisciplines kunnen samenkomen in het creatief formuleren van de stedenbouwkundige en ruimtelijke planningsopdrachten en ontwerp oplossingen. De MaSRP aan de UGent biedt daarom een opleiding die evenwichtig is opgebouwd rond vijf integrerende inhoudelijke objecten:

(1) Ruimte

Opbouwen van kennis van de ruimte door een grondige ruimtelijke analyse op verschillende schaalniveaus (bijvoorbeeld van de verschillende ruimtelijke processen, functies en structuren) maar ook door de synthese van de bestaande stedenbouw- en planningscontext en de randvoorwaarden vanuit andere beleidsdomeinen.

(2) Theorie

Vertrouwd zijn met theorieën, conceptuele modellen en visievorming in de stedenbouw en de ruimtelijke planning en hun mogelijkheden met het oog op de toepassing ervan inzake de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in verschillende contexten: van zelforganisatie tot top-down planning.

(3) Project

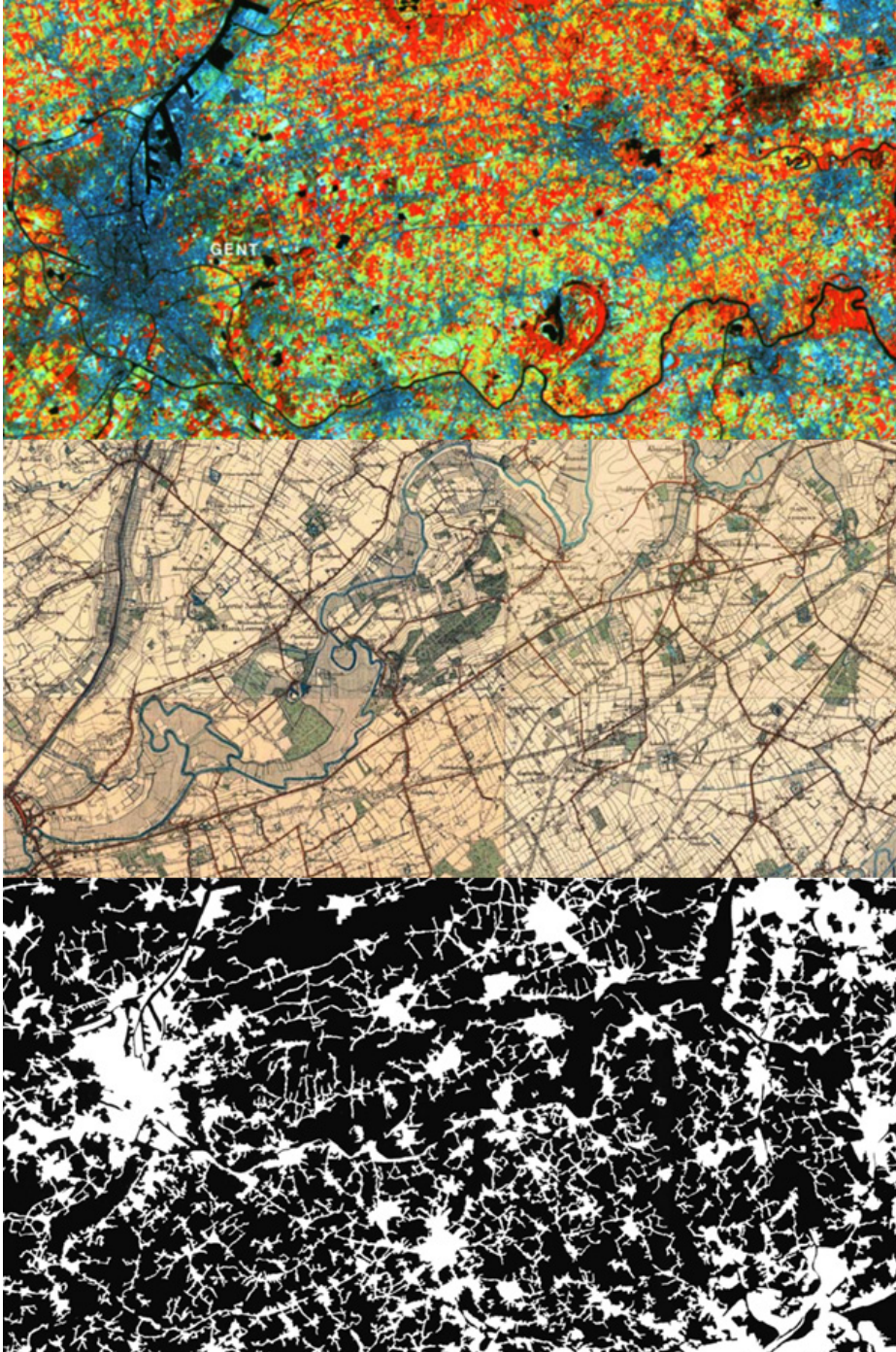
Concipiëren en plannen op verschillende schaalniveaus met aandacht voor ontwerp- en planningsopgaven die exemplarisch zijn voor de ruimtelijke problematieken in verstedelijkte regio's en in grensoverschrijdende situaties in Europa die aansluiten bij de hedendaagse maatschappelijke uitdagingen, trends en ontwikkelingen.

(4) Proces

Omgaan met en aansturen van stedenbouwprojecten en planningsprocessen met inzicht in strategieën, management, communicatie en advisering, praktische politiek en gericht op het opmaken en uitvoeren van plannen en hun besluitvorming. Strategische gebiedswerking is hier belangrijk.

(5) Instrumentarium

Hanteren van de juiste bestuurs- en beleidsinstrumenten (plannen, vergunningen, advisering, subsidiëring, etc.) bij verschillende ontwerp- en planningsopgaven met het oog op een correcte toepassing van de wetgeving en de reglementering inzake ruimtelijke ordening en met het oog op de beoordeling, de ruimtelijke opportuniteit en de realisering van projecten.

De Horizontale Metropool als leidmotief

Zoals eerder werd aangehaald wordt de opleiding opgebouwd aan de hand van prominente thema's in het hedendaagse debat omtrent stedenbouw. Aspecten van governance, historisch-culturele motieven van de stad, mobiliteit, landschapskunde en ecologie vormen constante ingrediënten doorheen het volledige opleidingsaanbod. Voorts zijn zij een directe weerslag van het wetenschappelijk onderzoek waarop de opleiding steunt.

Al deze thematisch te onderscheiden deelaspecten worden in de opleiding samengehouden door een overkoepelende en bijzondere aandacht voor de horizontale verstedelijking van de metropoolregio. Deze verstedelijkingsvorm is kenmerkend voor de stedelijke structuur die we doorgaans aantreffen in het ruime gebied van de Delta's, zoals die van de Schelde, Maas en Rijn. De verstedelijking is in dergelijke gebieden doorgaans niet geconcentreerd in enkele dominante grootstedelijke centra (zoals de regio van Tokyo, Mexico, London, Madrid, Moskou of Beijing etc.), maar komt eerder gespreid voor in kleine en middelgrote steden die in diverse regionale netwerken worden bijeengehouden. Deze verstedelijkingsvorm heeft specifieke, dynamische, maar ook hoogst complexe vormen van stedelijke governance voortgebracht. De doorverstedelijking van dit nederzettingsspatroon met het oog op een klimaatbestendig, sociaal rechtvaardig, en duurzaam functioneren stelt grote uitdagingen. Deze aandacht voor horizontale verstedelijking in Vlaanderen is niet enkel lokaal relevant voor deze regio, maar kent vergelijkbare vraagstukken en toepassingen in vele metropolitane deltaregio's; zoals die van Yangtze, Pearl River, Ganghes, Congo, Po en Mississippi Delta e.a. Doorheen de opleiding zullen we die vergelijking en afweging dan ook voortdurend maken.

Expertise in complexiteit

Het spreekt voor zich dat in die context vandaag niemand alle kennis en vaardigheden bezit, die in ontwerp, project, proces en instrumentarium in de stedenbouw en de ruimtelijke planning samenkomen. De stedenbouwkundige en ruimtelijk planner, die individueel en geïsoleerd het hele ruimtelijk ontwikkelingsproces in al zijn aspecten beheerst en draagt, is daarom niet de norm voor de opleiding. Essentieel is dat de stedenbouwkundige en ruimtelijk planner een 'generalist' is, die inzicht heeft in alle aspecten van de stedenbouw en de ruimtelijke planning en beschikt over een basisvertrouwdheid met de kenniscompetenties van alle partners, waarmee hij bij de uitoefening van een activiteit als stedenbouwkundige of ruimtelijke planner moet samenwerken.

Tegen die achtergrond verzekert de opleiding een brede kennismaking met al die eigenschappen en benodigdheden van het vak. Het is gefundeerd op enkele stevige pijlers:

DE BASIS

Deze pijler wordt ingericht rondom enkele basisvakken op het gebied van bijvoorbeeld planning- en stedenbouwtheorie, instrumentarium, projectontwikkeling en recht, vakkennis op het gebied van bijvoorbeeld mobiliteit, landschapskunde en urbanistiek en vakkunde rondom statistische gegevensverwerking, ontwerpen en onderzoek om u in staat te stellen als stedenbouwkundige en ruimtelijke planner overal ter wereld te kunnen werken.

HET ONDERZOEK

Het door de MaSRP-docenten verrichte hoogstaande en internationaal vermaarde onderzoek werkt direct door in de opleiding. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de onderzoekspaper, de Bijzondere Vraagstukken en de Onderzoeksreis, die één keer in de master naar het buitenland wordt verricht om aldaar vergelijkend onderzoek te doen, naar vraagstukken die Vlaanderen kunnen helpen innovatieve oplossingen te bedenken.

DE PRAKTIJK

Via enkele praktijkvakken, maar vooral ook de Studio's (daarover verderop meer), worden de studenten in relatie gebracht met actuele ruimtelijke vraagstukken die in Vlaanderen spelen en samen met de betrokken stakeholders tot oplossing dienen te worden gebracht. Daartoe worden elk jaar weer nieuwe Living Labs en Ronde Tafels ingericht.

Daarnaast biedt de opleiding een keur aan keuzevakken waarop u zich op specifieke vaardigheden kunt specialiseren en bekwamen in één van de bijzondere aspecten van het vakgebied.

JAAR 1 : Brede lokale basis

De meeste cursussen in het eerste jaar zijn Nederlandstalig en bieden de studenten zowel inhoudelijk als vaktechnisch een brede introductie in het vakgebied. Zij voorzien de masters van een professionele, min of meer lokale onderbouw. Naast een breed pakket aan inleidende en remediërende vakken, ligt er een belangrijk accent bij de twee grote studio's. Deze worden ingezet als laboratoria voor het ontwikkelen van stedenbouwkundige skills. De masters leren positie te kiezen ten opzichte van complexe maatschappelijke probleemstellingen, met grote affiniteit voor ruimtelijke kwaliteit. Doorgedreven communicatieve vaardigheden zowel op gebied van beeld en taal zijn daarbij van groot belang.

Een klein deel (1/6) van het opleidingspakket in het eerste jaar kan naar keuze ingevuld worden. Een stimulans voor de masterstudenten om zelf een eerste richting uit te zetten voor hun verder opleidingstraject.

	semester 1	semester 2	semester 1	semester 2	
Technische hulpvakken (min. 3/6SP)	GIS (3) Digitale ontwerptechnieken (3)	Statistiek (3) Methoden stadsanalyse (4)			Technische hulpvakken (min. 3/6SP)
Plichtvakken	Inleiding Planningstheorie (3) <i>Theory of Urbanism</i> (3) <i>Urban analysis & Design</i> (6) Landschapszorg en -design (3) Onderzoek in S en RP (3) Juridische aspecten (5)	Planningstheorie (6) RO Beleid en management (3) Instrumentarium en RO (3) <i>Research Trip</i> (4)	<i>Urbanization in Global Perspective</i> (3) Mobiliteitsinfra en ruimte (3)	<i>Research Trip</i> (4)	Plichtvakken
Studio		Ruimtelijke analyse (12)	<i>Governance en project</i> (12)		Studio
Bijzondere vraagstukken	Stedenbouw, Stadsontwerp en het landschap (3)	Governance & Ruimtelijke Planning (3) Landschapskunde en -zorg (3)	<i>Urbanism, Urban Design & Environment</i> (3)	Governance & Spatial Planning (3) <i>Landscape Science & Management</i> (3)	Bijzondere vraagstukken
Keuzevakken	Geschiedenis Stedenbouw (3) Master Studio B (10) Projectwerk landschapskunde (5) <i>Urban & Regional Economy</i> (3) Mobiliteitsplanning (3) <i>Urban Ecology</i> (4) Natuurbeheer & Ontwikkeling (4) Duurzame Steden (5)	<i>Theory of Urban Design</i> (3) <i>Non-European Urbanism</i> (6) Politieke vraagstukken duurzaamheid (6) Waterbeheer & milieubeleid (3) milieueffectenrapportering (3) Natuurbeheer & Ontwikkeling (4) Duurzame Steden (5)	Geschiedenis Stedenbouw (3) Projectwerk landschapskunde (5) <i>Urban & Regional Economy</i> (3) <i>Urban Mobility & Logistics</i> (5) <i>Urban Ecology</i> (4) <i>Agricultural and Rural Policy</i> (5) Natuurbeheer & Ontwikkeling (4) Duurzame Steden (5)	<i>Theory of Urban Design</i> (3) <i>Non-European Urbanism</i> (6) Politieke vraagstukken duurzaamheid (6) Waterbeheer & milieubeleid (3) milieueffectenrapportering (3) Natuurbeheer & Ontwikkeling (4) Duurzame Steden (5)	Keuzevakken
Masterthesis			Deel I / <i>Part I</i> (6)	Deel II / <i>Part II</i> (18)	Masterthesis
			<i>Total English courses:</i> 31 + 21 + 24 (generals + electives + thesis)	Totaal Nederlandse vakken: 45 + 42 + 24 (plicht- + keuzevakken + masterthesis)	

 plichtvakken
 keuze-plichtvakken
 keuzevakken

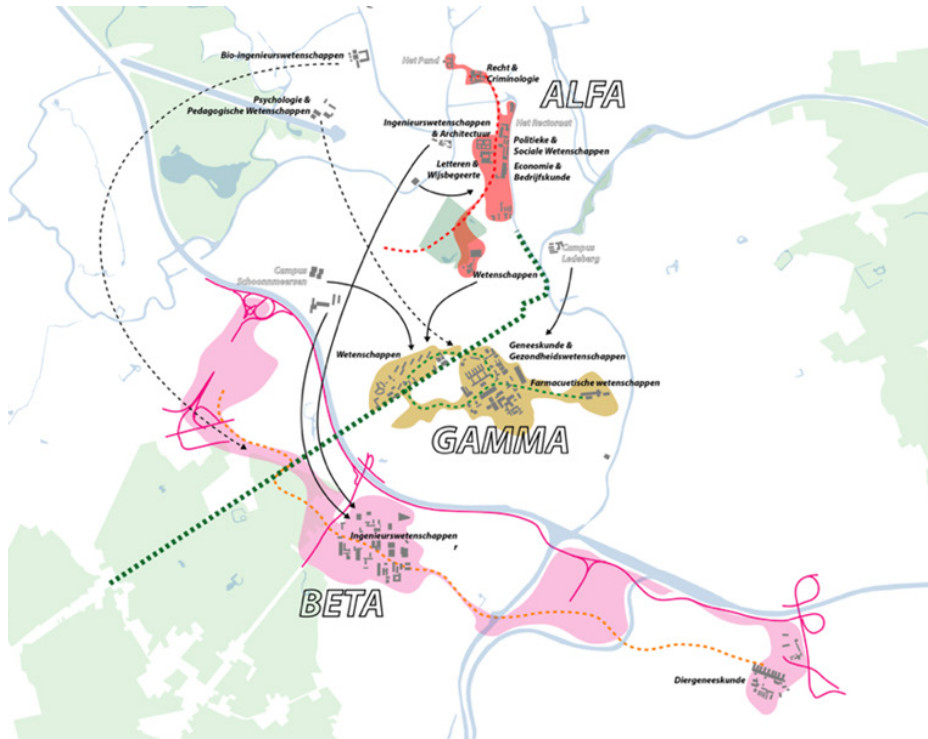
JAAR 2 : Internationaal verbreden of verdiepen

Een groot deel van de vakken tijdens het tweede jaar van de opleiding zijn Engelstalig (in cursief in bijgaand schema). Dit jaar staat volledig in het teken van een sterke academische én internationale vorming. Internationale uitwisseling van studenten met buitenlandse universiteiten wordt nadrukkelijk gestimuleerd. Ons streven is tenminste ongeveer 20% per jaar op Erasmus te laten gaan naar preferente partners: Milaan, München, Aken, Groningen, ...

Dit tweede jaar biedt ook een verruimde keuzemogelijkheid. De masterstudenten kunnen een groot deel van de opleiding zelf inhoudelijk kleuren. Dit maakt een verregaande specialisatie mogelijk (vb rond stadsproject, actorgerichte governance, logistiek transportbeleid of landschap & waterbeheer enz...). Even goed kan de student van de vrijheid gebruik maken om de gelegde basis van het eerste jaar verder te verbreden door keuzevakken te spreiden over het brede spectrum van aangeboden opleidingsonderdelen. Zwaartepunt in het tweede jaar ligt voorts bij de masterproef als de finale graadmeter van de academisch gevormde stedenbouwkundige & ruimtelijk planner.

Studio 1 - Ruimtelijke Analyse & Project; De Watersportbaan 2019

Studio 2 - Ruimtelijke project, Governance & Instrumentarium; huisvestingsbeleid UGent 2019

De Studio's

De opleiding bevat twee grote studio's die zich richten op concrete cases en experimentele planopgaves. Hier heerst een reflectieve praktijk. Studenten werken in kleine groepen onder intensieve begeleiding van zowel begeleiders uit de praktijk, als stafleden met een achtergrond in academisch onderzoek.

Aan de ene kant zijn de studio's met andere woorden dé gelegenheid om de theorie zelf toe te passen in een praktische opdracht. Maar aan de andere kant gaan wij in de Studio's ook nadrukkelijk het gesprek aan met die praktijk, om de student innovatief te leren omgaan met de complexiteit van het werkveld. Dit vergt creatief, kritisch, strategisch en oplossingsgericht denken over de opgave, waarbij oplossingen en voorstellen niet alleen inhoudelijk steek moeten houden, maar ook de toets met de realiteit moeten kunnen doorstaan. Daartoe richting wij in de regio ontwerp ateliers in, living labs en ronde tafel gesprekken met de leading stakeholders uit die praktijk om de veronderstelde oplossingen ook te kunnen realiseren.

Studio 1 focust steeds op een concrete stadswijk (Watersportbaan, Oude Dokken, Gentbrugge, ...). Om dit gebied en de mogelijke opgaves waar het vandaag voor staat beter in de vingers te krijgen wordt het atelier opgedeeld in drie onderzoekstappen. Eerst het gezamenlijk opmaken van een analyse van de wijk, vervolgens het in groep onderzoeken van specifieke stedelijke vraagstukken (wonen, klimaat, voorzieningen, ...) en tenslotte het doorvertalen daarvan in een stadsessay dat de opgave of agenda voor dit gebied omschrijft en verbeeldt. In bijgaand voorbeeld werd het gebied rond de Watersportbaan onderzocht.

Of in het andere voorbeeld, waarbij wij een voorstel hebben ontwikkeld voor een meer duurzaam huisvestingsbeleid van de UGent in een Alpha-, Beta- en Gamma-cluster. Tegelijkertijd hebben wij daarbij berekend wat de bijdrage van deze voorstellen zou kunnen zijn voor een beter welzijn van de student, docent en werknemers. Dit laatste voorstel was dusdanig verhelderend, dat het thans reeds onderwerp van aandacht van de interprovinciale politiek voor een vernieuwd beleid ter zake.

Door het werken in groepsverband worden verschillende vaardigheden in een team verenigd, en is het aan de studenten zelf om eigen klemtonen te leggen in de uitwerking van het project.

Toelatingsvoorwaarden

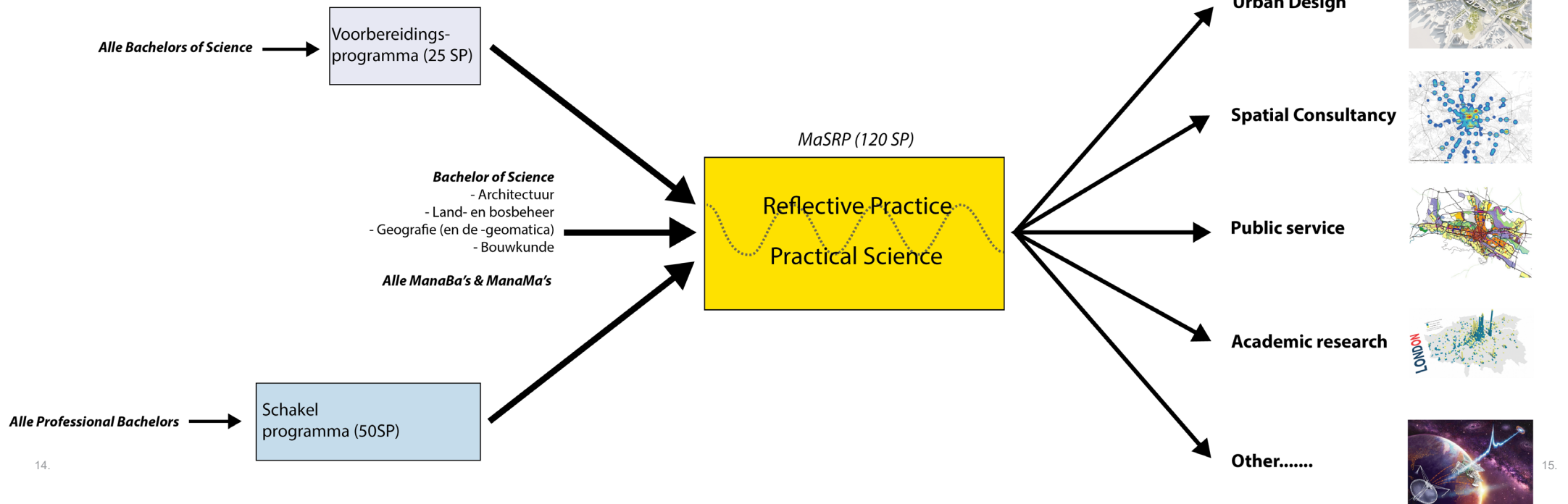
1. Rechtstreeks:

a. opleidingen nieuwe structuur:

- Bachelor in de ingenieurswetenschappen: architectuur
- Bachelor in de bio-ingenieurswetenschappen, afstudeerrichting: land- en bosbeheer
- Bachelor in de geografie en de geomatica
- Bachelor in de geografie
- Bachelor in de ingenieurswetenschappen, afstudeerrichting: bouwkunde
- Bachelor in de ingenieurswetenschappen: bouwkunde
- Alle **academische** master-na-bachelor en master-na-masteropleidingen

b. opleidingen oude structuur:

- Burgerlijk ingenieur-architect
- Bio-ingenieur in het land- en bosbeheer
- Licentiaat in de geografie
- Architect
- Burgerlijk bouwkundig ingenieur
- Industrieel ingenieur in bouwkunde, optie bouwkunde
- Een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus

Toelatingsvoorwaarden

2. Na het met succes voltooien van een schakelprogramma (50 studiepunten):

- Alle professionele bachelors

3. Na het met succes voltooien van een voorbereidingsprogramma (25 studiepunten):

- Alle andere academische bachelors
- Alle andere professionele masters

Gediplomeerde in de aanvullende studies van ruimtelijke planning

Toelatingsprocedure voor houders van een niet-Belgisch diploma

Informatie over de toelatingsvoorwaarden en -procedure voor houders van een niet-Belgisch diploma vindt men op de volgende pagina:

<http://www.ugent.be/nl/onderwijs/administratie/inschrijven/internationalestudent>

Schakelprogramma MaSRP

48 studiepunten

toelatingsvoorwaarden: Alle diploma's van professionele bacheloropleidingen

semester 1

Ruimtelijke analyse (5)
Economie (5)
Inleiding stadsanalyse en ontwerp (4)
Sociologie (6)
Geschiedenis van de stedenbouw (3)
Transportgeografie (5)

semester 2

Landschapskunde I (5)
Inleiding tot de filosofie (3)
Inleiding ecologie (4)

Werkstuk stedenbouw en ruimtelijke planning (8)

Vorbereidingsprogramma MaSRP

25 studiepunten

toelatingsvoorwaarden: Alle andere academische bacheloropleidingen die geen recht streekse toegang hebben

semester 1

Inleiding stadsanalyse en ontwerp (4)
Sociologie (6)
Transportgeografie (5)

semester 2

Landschapskunde I (5)
Inleiding ecologie (4)

Meer info over de opleiding:

<http://www.ugent.be/ea/nl/onderwijs>
<http://planning.ugent.be>

Facebook:
Master Stedenbouw en Ruimtelijke Planning – Universiteit Gent

Nog vragen?
masrp@ugent.be

